

මාදං

Order : Myrtales

Family : Myrtaceae

Genus : Syzygium P.Br. ex Gaertn

Species : *Syzygium cumini* Skeels.

වෙනත් නම් : දෙමළ - ශම්බු, නාවල්

ඉංග්‍රීසි -Black Plum, Jambol, Indian Blackberry

ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය වනාන්තර වලද ළඳු කැළෑ ආශ්‍රිතවද ස්වාභාවිකව වැවෙන මාදං තෙත් කලාපයේ සහ අතරමැදි කලාපයේද සරුවට වැවෙනු දක්නට ලැබේ. මෙය උස්ව වැඩෙන අලංකාර සදාහරිත

ශාකයකි. එමෙන්ම කාෂ්ඨීය ගසක් ලෙස වර්ධනය වන ශාකයකි. මීටර් 5-30 පමණ උසට වැඩෙන අතර මාදං ශාකයේ කඳෙහි වට ප්‍රමාණය මීටර් 0.5-3.0 පමණ විශාලව වර්ධනය වේ. මේ අනුව සෙවන ශාකයක් ලෙසත් වන වගා සඳහාත් භාවිතා කිරීමේ විභවයක්ද ඇත. එමෙන්ම වෙනත් වගාවක් කිරීමට නුසුදුසු වගුරු බිම්වල වුවද වැවෙන ශාකයකි. මාදං නියඟයට මෙන්ම ජල ගැලීම් වලට ද ඔරොත්තු දෙයි. මාදං වල නිජබිම ඉන්දියාව ලෙස සැලකෙයි. මෙය ඉන්දියාව, ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු ආසියානු රටවලට ආවේනික ශාකයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ මාදං වගාවන් ලෙස තවමත් දක්නට නොමැති වුවත් ඉන්දියාව ආදී රටවල මාවන් දෙපස ද උද්‍යාන වටාද සෙවන හා සුළං බාධක ලෙස ද වගා කරනු ලබයි. දැව වර්ග අතර මාදං වටිනා දැව වර්ගයකි. නිවාස ඉදිකිරීමේදී වාස්තු විද්‍යානුකූලව මාදං දැව සඳහා වැදගත් ස්ථානයක් හිමිව ඇත. දුම්රිය සිල්පර කොටන් සෑදීම සඳහා ද භාවිතා කරනු ලබන මාදං ශක්තිමත් දැව විශේෂයකි.

මාදං පුෂ්ප

රෝස, කහ හෝ සුදු පැහැති මාදං මල් පොකුරු වශයෙන් ශාක වියන පුරා හටගනී. මෙම මල් පොකුරු පත්‍ර කකෂවලින්, කෙටි අග්‍රස්ථ අංකුර වලින් හටගනී. මාදං ගෙඩිද පොකුරු ලෙසින් හටගන්නා නමුත් ගෙඩි පොකුරු තුළ ලිහිල්ව පිහිටා ඇත.

ඉතා කුඩා මාදං මල් කැකුළු මාදං මල් (දේශීය)

මාදං මල් (විදේශීය) දං මල්

ළපටි හා ඉදිමට ප්‍රථම මාදං ගෙඩි කොළ පාට වන අතර පැසීම ආරම්භ වන විට ක්‍රමයෙන් දීප්තිමත් රෝස පැහැයට හැරෙයි. ඉදෙන විට සිංහල නමෙහි තේරුමට අනුකූල වූ තද දම් හෝ කළු වර්ණයට පත්වෙයි. ගෙඩිවල මාංශලය අළු පැහැයට හුරු සුදු හෝ ලා දම් පැහැති වේ. මාංශලය යුෂ පිරුණු සුවඳ රහිත ඉතා රසවත් හා සැර ස්වභාවයකින් යුත් පලතුරකි. දම් ගෙඩි වල දක්නට ලැබෙන්නේ එක් බීජයකි. ඒවා ඉලිප්සාකාර හා රවුම් දිගටි හැඩ වලින් යුක්තය.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ මාදං වර්ග කිහිපයක් දක්නට ලැබේ. මාදං විශේෂ තුළ ගෙඩියක බර ප්‍රමාණය ග්‍රෑම් 0.9 - 5.8 පමණ හා හැඩයේ වෙනස්කම් අනුව විවිධත්වයක් දක්නට ඇත. දම් පැහැති නොවූ සුවිශේෂී මාදං වර්ගයක්ද ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය ප්‍රදේශ තුළ කලාතුරකින් දක්නට ඇත. මේවා ඉතා දුර්ලභය. එලදං ලෙස ජනයා අතර ව්‍යාවහාර වන මෙම මාදං වර්ගය පැසුණු විටද ලා කොළ පැහැතිය. එමෙන්ම ඉතා රසවත්ය. මාදං පර පරාගනයට භාජනය වන ශාකයක් වන අතර මේ සඳහා මී මැස්සන්, ගෙමැස්සන් හා සුළඟ උපකාරීවේ.

ශාකයේ මූල සිට අතු බෙදෙමින් පදුරක් ලෙස අඩි 5-15 ක් පමණ උසට වැඩෙන මාදං වලට සමාන වුවද ඊට වඩා කුඩා ගෙඩි සහිත අතු අග පොකුරු වශයෙන් බෙහෙවින් මල් හා එල හට ගන්නා දං" (*Syzgium caryophyllatum* (L.) Alston) ශාකයද වගා කිරීම සඳහා භාවිතා කළ හැකි වැදගත් ශාකයකි.

මාදංවල විවිධත්වය

මාදං ගෙඩි කුඩා දේශීය විශේෂයක් මාදං ගෙඩි විශාල දේශීය විශේෂයක්

මාදං ගෙඩි විශාල විදේශීය විශේෂයක කොළ පැහැති මාදං (එල දං)

ඉතා කුඩා ගෙඩි සහිත දං විශේෂයක (*Syzygium caryophyllatum*)

පෝෂණීය අගය

මාදං ගෙඩි පෝෂණීය අගයෙන් ඉතා ඉහළයග මෙය යකඩ සඳහා හොඳ ප්‍රභවයක් වන අතර සාමාන්‍යයෙන් අනිකුත් බණිජ ලවනල සීනි සහ ප්‍රෝටීන් ආදිය ද අඩංගු වේ.

මාදං එලයේ මාංශල ග්‍රෑම් 100 ක අඩංගු සංයුතිය පහත දක්වා ඇත

ශක්තිය කි. කැලරි	277
ජලය ග්‍රෑම්	84 - 86
ප්‍රෝටීන් ග්‍රෑම්	0.2 - 0.7
මේදය ග්‍රෑම්	0.3
කාබෝහයිඩ්‍රේට් ග්‍රෑම්	14 - 16
කැල්සියම් මිලි ග්‍රෑම්	8 - 15
පොස්පරස් මිලි ග්‍රෑම්	15
යකඩ මිලි ග්‍රෑම්	1.2
විටමින් සී මිලි ග්‍රෑම්	5 - 18
රයිබොෆ්ලේවින් මිලි ග්‍රෑම්	0.01
නියැසින් මිලි ග්‍රෑම්	0.3
තන්තු ග්‍රෑම්	0.3 - 0.9

දේශගුණය

කුඩා අවධියේදී මාදං ශාක ශීතල සහ නියග තත්ත්වයනට සංවේදී වේ. කෙසේ වුවද මාදං මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 1500 පමණ උස ප්‍රදේශවල ද දක්නට ලැබේ. මාදං ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපීය ප්‍රදේශ වල ස්වාභාවික වගාවන් ලෙස බහුලව දක්නට ලැබේ. එමෙන්ම තෙත් හා අතරමැදි කලාපීය ප්‍රදේශ වලද හොඳින් වැඩුණු මාදං ශාක දක්නට ලැබේ. ලවණ සහිත වගුරු බිම්වල ද වැලි අධික පසෙහි ද මාදං හොඳින් වර්ධනය වේ.

නිෂ්පාදනය කළ හැකිය. මාදං බීම උණුසුම් කාලගුණික තත්ත්වයන් වලදී වඩාත් සුදුසු ගතසිත

ප්‍රබුදන රසවත් බීමකි. සමාන ප්‍රමාණ වලින් මාදං හා අඹ මිශ්‍ර කොට සාදා ගන්නා පලතුරු යුෂ දියවැඩියා

රෝගීන්ගේ පවස නිවීමට ඉතා සුදුසු බීමක් ලෙස සැලකෙයි. තරමක අමු මාදං ගෙඩි වලින් ලබා ගන්නා යුෂ වලින් නිෂ්පාදනය කළ හැකි විනාකිරි අමාශයට ඉතා සුදුසු ගුණාංග සහිත බවත් සඳහන් වෙයි. මාදං බීජ ප්‍රෝටීන්, කාබෝහයිඩ්‍රේට් සහ කැල්සියම් සහිත බැවින් සත්ත්ව ආහාර නිෂ්පාදනයේදී උපයෝගී කරගත හැකිවෙයි. මාදං ශාකයේ දැව ජලයට ප්‍රතිරෝධී වීම විශේෂ ගුණාංගයකි. මේ නිසා ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීමේදී, කෘෂිකාර්මික උපකරණ නිෂ්පාදනයේදී හා දුම්රිය සිල්පර සැදීමේදී ආදී විශේෂ කාර්යයන් සඳහා භාවිතා කරනු ලබන වැදගත් දැව වර්ගයකි.

එමෙන්ම මාදං ඖෂධීය ගුණයෙන්ද ඉහළ අගයක් ගනී. ආයුර්වේද වෛද්‍ය විද්‍යාවේදී දියවැඩියාව ආදී රෝග ප්‍රතිකාර සඳහා මාදං ශාක කොටස් භාවිතා කරනු ලබයි. බඳුන් වගාව සඳහා මාදං ඉතා සාර්ථකව භාවිතා කළ හැකිය.